

Idrija:
grad in realka.

Kaj nam je pripovedoval naš dedek.

Piše A. Pesek.

1. Slabota.

(Dalje.)

VIII.

o je posijalo solnce izza gor, je bil Slabota že daleč, zakaj odpravil se je bil jako zgodaj na pot, da bi bil čimprej v deveti deželi. Ozrl se je nazaj, a ni videl niti strehe zakletega gradu več, tako daleč je že bil. Vzpodbodel je konja ter urno jahal dalje.

Bil je lep dan. Jutranja megla se je umikala prodírajočim in oživljajočim solnčnim žarkom. Cvetice so obračale svoje krasne glavice proti solncu ter se ogrevale ob blagodejni toploti solnčnih žarkov. Ptičice so veselo prepevale ter se radovalle krasnega dneva. Vsa priroda je bila vesela, le Slabota je bil žalosten, zakaj srce mu je napolnjevala bridka bol, da je izgubil svoje brate in bal se je, da menda za vedno.

Zatopljen v žalostne misli je jahal venomer naprej in ustavil je konja šele, ko ga je želodec glasno opominjal, da bo treba tudi kaj južinati. Ozrl se je na solnce in to je kazalo, da je poldne že davno minilo in da ne bo

več dolgo do večera. Razjahal je konja, vzel torbo s sedla ter jo postavil kraj pota. Kar ob potu se je začel gozd, v katerem je rasla tuintam lepa trava. Spustil je konja v gozd, da se napase, a sam je sedel na štor ter vzel iz torbe mesa in kruha, ki mu ga je bila dala najmlajša kraljična s seboj na pot.

Ko se je najedel ter je spravil ostanke spet v torbo, prikrevsa po treh nogah lisica iz gozda ter se postavi pred njega ter ga preseče gleda. „Aha, tetica lisica, ste pa gotovo lačni,“ si misli Slabota ter ji vrže obrane kosti.

Lisica hlastno pograbi kosti ter jih zdrobi in poje.

„Oho,“ je dejal Slabota, „kokošje kosti pa jako teknejo tetici lisici, še bolj bi ji pa menda teknilo celo ocvrto pišče.“ Segel je v torbo ter vrgel lisici ocvrto pišče, ki ga je še imel.

Lisica je urno pograbila pišče ter rekla z razločnim glasom: „Ti si usmiljen človek, in ne bom ti pozabila dobrote, ki si mi jo storil. Glej, hudobni lovec mi je odstrelil eno nogo, v luknji pa imam mladiče ter sedaj težko skrbim zanje. Tole pišče jim nesem ter jim bom povedala o tvojem usmiljenem srcu. Ko boš potreboval pomoči, kar pokliči me, čula te bom, pa bodi kjerkoli, in takoj ti pridem pomagat. Ne pozabi pa me poklicati, ko se boš bojeval z zmajem, pomagala ti bom pošteno, zakaj le z mojo pomočjo ga moreš premagati.“ To rekši, je lisica izginila v gozd.

Slabota je premišljal njene besede ter neverjetno zmajeval z glavo. Lisica, pa še celo ta pohabljen slabotna lisica, da bi mu pomagala v boju z zmajem, s strašnim zmajem, ki ima sedem glav in v vsaki glavi žareč jezik — ta bo pa že bosa!

Ker se je solnce čimbolj bližalo zatonu, ni utegnil več sedeti ter premišljati lisičine besede. Spravil je vse v torbo ter hotel iti po konja. Kar zapazi mišjo luknjico, pobere drobtine, ki jih je raztrosil ter jih vrže v luknjo, rekoč: „Na, pa še ti, miška, pokusi mojega kosila!“ Komaj to izpregovori, že prileze miška iz luknje.

„Hvala ti lepa,“ je dejala, „ti dobri človek! Hvaležna ti bom in ko me boš rabil, kar s peto potrka trikrat ob tla ter me pokliči. Čula te bom, pa bodi že kjerkoli ter pridem in ti pomorem. Ne pozabi me pa poklicati, ko se bo v cesarskem gradu obhajala namesto tvoje neka druga gostija, zakaj brez moje pomoči ne postaneš nikoli cesar.“

To rekši, je naglo smuknila miška nazaj v luknjo.

„No — to je pa res čudno,“ si je mislil Slabota. „Drobna miška, ta neznatna miška — da bi mi pomagala, da postanem cesar! Zaklete deklice v gradu so vendar kraljične, in kdor jih reši, postane kralj in ne cesar. Miška pa pravi, da postanem cesar.“ — Ni dolgo tako premišljal, temveč otresel se je teh misli ter rekel: „A kaj meni cesar ali kralj, da bi le brate rešil.“

Šel je v gozd po konja, a ni ga bilo. Klical ga je, a ni se mu oglasil. Šel je dalje in dalje v gozd. Kar zasliši milo jokanje, kakor da bi otrok jokal, ki pa od predolgega joka že nima več pravega glasu. Šel je v smeri, odkoder je bilo slišati jok, ter prišel do velikega, debelega hrasta. In zgoraj

na hrastu je bilo nekaj črnega ter javkalo. Pripravi si nož in sekirico, ki jo je bil vzel s seboj na pot ter urno spleza na hrast. Kako se začudi, ko spozna medveda. Glavo je imel v duplu ter je ni mogel ven potegniti in bil bi gotovo poginil, ko bi se ga ne usmilil Slabota. Z nožem je rezal in s sekirico pa previdno sekal, da je povečal luknjo, da je mogel medved glavo ven potegniti.

Medved je takoj splezal na tla ter utrujen legel v travo. Bil je nena-
vadno velik in močan in torej se ga je Slabota bal ter se ni upal splezati nazaj na tla, temveč je hotel počakati, da medved odide. A medved ni dolgo mirno ležal, temveč je vstal, pogledal k Slaboti ter dejal z močnim glasom: „Nikar se me ne boj, temveč le pridi dol. Veliko hvale sem ti dolžan, da si me rešil, in poplačati te hočem pošteno.“

Slabota je splezal s hrasta, in medved ga je s šapo udaril po plečih, da je Slaboto čudno spreletelo.

„Tako,“ je dejal medved, „to ti naj bo plačilo za tvojo dobroto.“

„Na, lepo plačilo,“ si je mislil Slabota, „če me še enkrat tako udari, pa se mi ne bo treba bojevati z zmajem in reševati zakletih kraljičen.“

„Nikar se ne boj,“ je medved nadaljeval, „s tem udarcem sem te napravil za viteza medvedov. Jaz sem namreč kralj medvedov in imam pravico in moč, da imenujem viteze medvedov. Splezal sem bil na ta hrast, ker mi je med zadišal, ter sem vtaknil glavo v duplo ter se najedel strdi, ki so jo nanosile čebele v duplo, ven pa potem nisem mogel dobiti glave ter bi bil gotovo poginil vkljub vsi svoji moči, ko bi me ne bil ti rešil. Znaj, jaz sem tako močan, da izrujem vsako drevo, poderem vsak zid in vsako trdnjavo in premagam vsakogar, pa naj bo še tako močan in strašan. Ko bi ne bil imel glave zagozdene v duplu, bi bil ta-le hrast izdril ter ga razdrobil na drobne kose, a ker sem imel glavo zagozdeno, sem omedlel ter nisem imel moči. Da mi boš verjel, poglej sem!“

To rekši, je prijel medved isti veliki debeli hrast, pa ga je izrval s koreninami vred, da je z velikim hruščem padel na tla. Potem ga je pa medved raztrgal na drobne kose, da so Slaboti lasje kar pokonci stali strahu.

„Le ne boj se,“ je rekel medved prijazno, „ne storim ti nič žalega. Ker si tako usmiljen tudi napram živalim, ker si me rešil smrti, si postal vitez medvedov in kot tak si ravno tako močan kakor sem jaz. Izruješ vsako drevo, podereš vsak zid in vsako trdnjavo ter premagaš vsakogar, pa naj bo še tako močan in strašan. Če ne verjameš, kar poizkusi; primi katerokoli drevo tukaj ter ga izruj.“

Neverjetno je zmajeval Slabota z glavo, a vendar je prijel bližnje drevo ter se pripravil; da bi ga izpipal. Menil je, da se bo moral Bog ve kako mučiti, a izrval ga je tako lahko, kakor da je bilko potegnil iz zemlje.

„Vidiš, moj dragi,“ se je smejal medved dobrovoljno, „sedaj nisi več Slabota, t. j. slab človek, temveč najmočnejši človek na vsem svetu si in lahko se poizkusiš z zmajem tam v mestu ob morju v deveti deželi.“

Medtem je prišel konj k Slaboti, in medved je skočil ter udaril konja s šapo, da je konj čudno zahrzgetal.

„Tako! Zdaj je tudi tvoj konj, Slabota, močan in neustrašen. Z navadnim konjem bi nikoli ne mogel premagati zmaja, zakaj zmaj je tako strašan, da že sam pogled njegov prestraši vsakega konja, in dih zmajev je tako strupen, da celo usmrti navadnega konja in človeka. Ti in tvoj konj sta pa viteza medvedov, sta močna in neustrašena, sta zavarovana in utrjena zoper zlobo zmajevo, in možno je, da ga premagata. — V deveto deželo je daleč, je tako daleč, da bi z najhitrejšim konjem moral jahati celih devet let, preden bi došel tja, a ta-le tvoj konj, ki ima nenavadno moč, bo tekel kot veter in te prinese v devetih dneh v deveto deželo. Moj dragi rešitelj, hvala ti še enkrat, da si me rešil grozne smrti in — srečno pot.“ To rekši, se je obrnil medved v gozd.

Slabota se mu je hotel iskreno zahvaliti, a že ni bilo medveda nikjer več, izginil je.

Osedlal je konja ter jahal naprej proti deveti deželi. Konj je tekel tako hitro, da se je kar veter delal in da Slabota ni mogel razločevati, kod jezdi. Polje, gozdi, hiše — vse je kar hitelo nazaj, vsaj zdelo se mu je tako, v resnici je pa le jahal tako hitro, da ni mogel ničesar razločno opaziti. Slabota ni bil več tako žalosten in potrč kakor je bil prej, zakaj navdajalo ga je veselo upanje, da premaga strašnega zmaja ter reši brate okamenelosti.

(Dalje.)

Skopuh in nevoščljivec.

Spisal D. A.

Veti Peter je potoval po svetu. Pridružita se mu dva tujca, prvi velik skopuh, drugi grd nevoščljivec. Dolgo hodita z njim. Koncem potovanja pravi sv. Peter: „Ker sta bila postrežljiva napram meni, si izberita kak dar. Kar prvi prosi, dobi drugi v dvojni meri.“

Dolgo se pričkata, kdo naj začne. Skopuh bi rad prejel dvojno nagrado, zavistnež pa mu je ne privošči. Slednjič odloči žreb, da mora nevoščljivec izreči željo. Obrne se torej k sv. Petru, rekoč: „Izbij mi eno oko!“ — Sv. Peter ugodí njegovi prošnji: nevoščljivcu izbije eno oko, lakomnemu skopuhu pa obe očesi. —

